

miti in mu odrediti mesto v gornjem redu. *Slovar* pa Vam pošljem, če ga res nujno potrebujete. — Se to: prosim Vas, dajte pazljivo brati, kar je že objavljeno in event. napake izpisati, da jih ob koncu moremo popraviti. Pričakujoč odgov. Vas lepo pozdr. Vaš R

Prof. F. Ramovš
Ljubljana
Gorupova 4
(Dopisnica)

Zusammenfassung

WIE ES ZU DEN AUFZEICHNUNGEN ZUM »NARODNO BLAGO IZ ROZA« (VOLKSGUT AUS DEM ROSENTAL) KAM

Der Verfasser berichtet, wie er vom Jahre 1910 an einzelne Märchen und Sagen seiner Heimatgemeinde Windisch Bleiberg (Slovenj Plajberk) aufzuschreiben begann, dies auf Anregung und für den Gymnasialprofessor Stefan Podboj, der sich damals für die ihm neue slovenische Volkskunde interessierte. Als dieser im ersten Weltkriege fiel und der Verfasser als Rekonvalescent im Elternhause Zuflucht suchte, fasste er den Plan, diese Aufzeichnungen auf das gesamte Volksgut dieser Gebirgsgemeinde auszudehnen und zwar im dortigen Volksdialekte. Dies setzte er auch in den Nachkriegsjahren während der Erholungsurlaube fort und zog als Gewährsleute nicht nur die engeren Verwandten, wie bisher, sondern auch ältere Bekannte heran. Anfangs der dreissiger Jahre erfuhr von diesen Aufzeichnungen der bekannte slow. Dialektforscher Univ. Professor Fr. Ramovš, redigierte dieselben einheitlich, wobei er so viel als möglich die ihm vorgelegte Schreibweise beibehielt und diese in der Einleitung der im Jahre 1956 erfolgten Veröffentlichung sowie an einem streng phonetisch verfassten Beispiele erläuterte.

Im Anhang ist die Korrespondenz Prof. Ramovš mit dem Verfasser betreffend die Erläuterungen seiner Aufzeichnungen, sowie der Veröffentlichung wiedergegeben.

VINKO MÖDERNDORFER

Milko Matičetov

Dne 10. septembra 1958 nam je smrt ugrabila Vinka Möderndorferja, ki je v Celju preživel jesen svojega življenja in urejal bogato narodopisno gradivo, zbrano v mlajših letih.

Koroški rojak, rojen 5. aprila 1894 v Ziljski dolini — Dolje v občini Brdo — se je posvetil učiteljskemu poklicu in služboval v raznih krajih po Koroškem, Štajerskem in Dolenjskem. Zaradi svojega političnega prepričanja — že v mladosti član in aktivist socialnodemokratske stranke — je bil v času prve in druge svetovne vojne preganjan in zaprt. Toda ne da bi se ustavljali ob političnem, pedagoškem in poklicnem delu rajnkega, pogledjmo, kakšen je bil njegov delež v slovenski etnografiji.

Vinko Möderndorfer je bržkone posvetil največ časa in ljubezni zbiranju in prirejanju ljudskega pripovednega gradiva v prozi, o čemer pričata njegova prva in njegova zadnja narodopisna knjiga: »Narodne pripovedke iz Mežiške doline« (1924) in »Koroške pripovedke« (1957). Med tema dvema mejnikoma so kajpada izšle še druge zbirke, tako samostojne »Koroške narodne pripovedke« v Celju 1937, njihovo nadaljevanje v Mladiki 1939—1940, leta 1946 pa še »Koroške

narodne pripovedke. Ta knjiga obsega malone vse, kar nam je dal s tega področja (prim. SEt II, 1949, 137 s). Način svojega dela je najboljše označil že sam — v opombah k zbirki iz leta 1937 — takole: (Pripovedke sem) »nekoliko ‚umil‘, da bi jih prebirali s čim večjim veseljem; pri nekaterih sem zbral njih posamezne ‚ude‘, ki so bili raztreseni po vseh krajih koroške Slovenije, in jih zopet sestavil v celoto.«

Druga pomembna veja Möderndorferjevega zanimanja so bila verovanja, vraže in podobno blago iz življenja in običajev. Začel je s »Koroškim narodnim blagom« v glasilu Novi čas (1928) in nadaljeval z »Narodnim blagom koroških Slovencev« pri ČZN v Mariboru (1934). Že v tistem času pa je svojo zbirateljsko delavnost razširil na celotno slovensko ozemlje, za kar si je poiskal sodelavcev predvsem v vrstah svojih stanovskih tovarišev. Celo v težkih dneh med zadnjo vojno mu žilica ni dala miru, saj je zapisoval tudi med sojetniki v zaporu in v bolnišnici. Brž po osvoboditvi pa je prišel na dan s širokim osnutkom narodopisnega zbornika v petih knjigah, pod naslovom »Verovanja, uvere in običaji Slovencev«. Izšli sta dve knjigi: V — »Borba za pridobivanje vsakdanjega kruha« (1946) — in II — »Prazniki« (1948). Zdi se pa, da je avtor sam začutil, da je bil zalet preširok, ker je že pri delu za tretjo knjigo — o ljudski medicini (tudi ta ima svoj koroški zarodek, gl. ČZN 1926—1927, s Koširjem) — spremenil svoj prvotni osnutek; to delo zdaj čaka na objavo pri SAZU v Ljubljani.

Le bolj priložnostnega značaja je drobna zbirka »Koroških popevk in ugank« (Celje 1935), čeprav je doživela tudi drugo izdajo.

Pač pa zavzema čisto posebno mesto med Möderndorferjevimi deli opis dolensjske vasi Šentjurij pod Kumom: »Slovenska vas na Dolenjskem« (1938). Kot poskus monografske obdelave, po direktnem večletnem opazovanju razmer na samem kraju, z neshoparno porabo bogatega statističnega gradiva, stoji to mikavno sociološko-narodopisno delce žal še zmerom precej osamljeno in čaka nadaljevalcev.

Vinko Möderndorfer ima v zgodovini slovenske etnografije že zdavnaj svoje mesto, čeprav je prišel iz vrst amaterjev. Dobra polovica njegovih del je nepogrešljiva v vsaki narodopisni knjižnici. Upravi Študijske knjižnice v Celju pa polagamo na srce, da bi v soglasju z javno izraženo voljo rajnika (gl. Verovanja, uvere in običaji Slovencev V, 1946, 15) poskrbela za njegovo rokopisno gradivo.

Zusammenfassung

VINKO MÖDERNDORFER

Zum Gedächtnis des slovenischen Volkskundlers Vinko Möderndorfer, der im Vorjahre in Celje verschieden ist (1894—1958), wird hier eine kurze Übersicht und Charakterisierung seiner volkskundlerischen Tätigkeit geboten. Das Lebenswerk V. Möderndorfers umfasst mehrere Sammlungen slovenischer Märchen und Sagen aus Kärnten, einige Veröffentlichungen aus dem Gebiete des Aberglaubens und des Brauchtums, sowie die soziologisch-volkskundliche Monographie eines slovenischen Dorfes in Unterkrain.

